

Hovedbanen Oslo S

Oslo S Plattformen og personundergang

Miljøprogram

03A	Oppdatert etter kommentarer fra Bane NOR	01.09.2020	PKROSL	LAOM	OYJE
02A	Oppdatert etter kommentarer fra Bane NOR	03.08.2020	PKROSL	LAOM	OYJE
01A	Oppdatert etter kommentarer fra Bane NOR	22.06.2020	PKROSL	LAOM	OYJE
00A	Første utgave	11.06.2020	PKROSL	LAOM	OYJE
Revisjon	Revisjonen gjelder	Dato	Utarb. av	Kontr. av	Godkj. av
Tittel: Hovedbanen Oslo S, Oslo S Plattformen og personundergang, Miljøprogram		Antall sider:	 Rambøll Norge AS		
		9			
		Produsent:			
		Erstatning for:			
		Erstattet av:			
Prosjektnr.: 224725 Parsell: 00 Planfase: Teknisk hovedplan		Dokument-/tegningsnummer: MIP-00-A-05205		Revisjon: 03A	
		FDV-dokument-/tegningsnummer: NA		FDV-rev.: NA	

Innhold

1. PROSJEKTBEKRIVELSE.....	3
1.1. PROSJEKTETS FORMÅL	3
1.2. DET FERDIGE ANLEGGET.....	3
1.3. GENERELT OM PROSJEKTGJENNOMFØRING	3
2. PROSJEKTORGANISASJONEN	3
2.1. FORDELING AV ANSVAR, OPPGAVER OG MYNDIGHET	3
2.2. STYRENDE DOKUMENTER.....	4
2.3. MILJØKOMMUNIKASJON.....	4
3. MILJØKRAV OG MILJØMÅL	4
3.1. BANE NOR SINE MILJØKRAV	4
3.2. OVERORDNEDE MILJØMÅL	4
3.3. MILJØTILSTAND (MILJØKVALITET FØR INNGREP).....	5
3.4. PROSJEKTEIERS MILJØKRAV OG MILJØMÅL	5
4. MILJØTEMAER OG DERES RELEVANS.....	5
4.1. IDENTIFISERING AV RELEVANTE MILJØTEMAER.....	5
4.2. RELEVANTE LOVKRAV I DETTE PROSJEKTET	6
5. MILJØKRAV OG MILJØMÅL FOR RELEVANTE MILJØTEMAER I PROSJEKTET	6
5.1. MILJØKARTLEGGING, MILJØSANERINGSBESKRIVELSE OG AVFALLSPLAN	6
5.2. FORURENSET GRUNN - MASSEHÅNDTERING	7
5.3. UTSLIPP TIL VANN, LUFT OG GRUNN	7
5.4. STØY OG VIBRASJONER	8
5.5. KLIMAAVTRYKK.....	8
5.6. LANDSKAP, BY- OG BYGDELIV	8
5.7. BEHOV FOR YTTERLIGERE MILJØVURDERINGER/UTREDNINGER	8
5.8. ENDRING AV MILJØMÅLENE.....	9
6. REFERANSER OG VEDLEGG	9
VERSJONSSTYRING OG REVISJONER	9

1. Prosjektbeskrivelse

Dette miljøprogrammet gjelder for prosjektet «Oslo S plattformer og personunderganger» i tilknytning til teknisk hovedplan. Programmet er basert på en forutgående siliingsprosess av mulige løsninger.

1.1. Prosjektets formål

Formålet med prosjektet er å anbefale tiltak som vil sørge for at Oslo S får universell utforming. Prosjektet skal også anbefale mindre utbedringer som bedrer orienterbarheten og tilgjengeligheten på stasjonen for alle kundegrupper. I tillegg ønsker Bane NOR å heve standarden på plattformene og personundergangen med tilhørende gangforbindelser.

1.2. Det ferdige anlegget

Prosjektet planlegger for følgende resultater når byggearbeidet er gjennomført:

- Universell utforming av stasjonen inkludert plattformer, adkomst til plattformer, personundergang og fordelingshall for å tilfredsstille krav som innebærer:
 - Tiltak for bevegelseshemmede: Trinnfri adkomst, rampe.
 - Tiltak for synshemmede: Ledelinjer, taktil merking og skilting.
 - Tiltak for hørselshemmede: Informasjon på høyttalersystem, teleslynge.
 - Tiltak for alle: Ryddig, lyst og oversiktlig stasjonsområde hvor det er lett å orientere seg.

1.3. Generelt om prosjektgjennomføring

Prosjektet skal gjennomføres i følgende faser:

- Oppstartsfasen, inkludert gjennomgang av overlevert grunnlag.
- Utvikling av løsninger.
- Siling av alternative løsninger.
- Sluttvurderinger, anbefalinger og ferdigstilling av hovedplandokument.

2. Prosjektorganisasjonen

2.1. Fordeling av ansvar, oppgaver og myndighet

Følgende personer i Bane NOR og Rambøll er sentrale i miljøarbeidet knyttet til prosjektgjennomføring:

Prosjektleder Bane NOR: Hilde Gjellum, hilde.gjellum@banenor.no

Miljøansvarlig Bane NOR: Malin Torp, malin.torp@banenor.no

Oppdragsleder Rambøll: Ellen Leite Haugen, ellen.leite.haugen@ramboll.no

Prosjekteringsleder Rambøll: Øystein B. Jensen, oystein.jensen@ramboll.no

Miljøansvarlig Rambøll: Lameck Omondi Omolo, lameck.omolo@ramboll.no

og Per Kristian Røhr, per.kristian.rohr@ramboll.no

2.2. Styrende dokumenter

Miljøprogrammet er prosjektets miljøstyringsdokument for senere detaljprosjektering. Miljøprogrammet tar utgangspunkt i lover, forskrifter og retningslinjer, prosjektets hovedplan og Bane NOR sin miljøhåndbok. Normalt skal miljøprogrammet bygge på en miljøkonsekvensvurdering, men siden miljøkonsekvensene i dette prosjektet er svært begrensede, er et slikt dokument ikke utarbeidet. Miljøkonsekvensene er imidlertid innbakt i beskrivelsen av miljøtemaene som er identifisert i kap. 4.

2.3. Miljøkommunikasjon

Leietakere, innleide driftsoperatører, togselskap og publikum skal informeres om tiltaket, anleggsarbeidene og konsekvensene for omgivelsene.

Bane NOR og entreprenør skal sikre god kvalitet på miljøinformasjon og miljøpremisser. Dokumentasjon av oppnådde resultater skal være tilgjengelig for berørte myndigheter og allmennheten.

3. Miljøkrav og miljømål

3.1. Bane NOR sine miljøkrav

Bane NORs visjon er «Norge på skinner». I bane NORs strategidokument «Strategisk retning og strategiske mål 2019-2023» (STY-604540) framgår at visjonen blant annet innebærer å levere en sikker og miljøvennlig jernbane for Norge. Under det strategiske hovedtemaet «Framtidsrettet samfunnsaktør» er det satt følgende mål for miljø:

«Redusere klima- og miljøavtrykk i samfunnet og i egen aktivitet.»

Dette er utdypet med bl.a. følgende ambisjoner:

- Vi er bevisst vårt samfunnsansvar og arbeider for en bærekraftig utvikling.
- Vi reduserer klima- og miljøavtrykk sammen med våre samarbeidspartnere.
- Vi utvikler kundevennlige og miljøeffektive knutepunkt som forenkler hverdagen.

3.2. Overordnede miljømål

Bane NORs miljømål er til enhver tid gitt av etappemålene for miljø i gjeldende Nasjonal transportplan (NTP). Etappemålene i NTP 2018-2029 er som følger:

- Redusere klimagassutslippene i tråd med Norges klimamål.
- Bidra til å oppfylle nasjonale mål for ren luft og støy.
- Begrenset tapet av naturmangfold.

Miljøarbeidet skal være integrert i alle deler av Bane NOR sin virksomhet. Bane NOR har et særlig ansvar for å utvikle og implementere løsninger som kan bidra til å redusere transportsektorens negative miljøpåvirkninger.

Bane NOR skal følge opp følgende nasjonale miljømål (relevante for dette prosjektet):

- Minst mulig skade fra kjemikalier.
- Stanse spredning fra miljøgifter fra forurenset grunn.
- Stanse utslipp av prioriterte miljøgifter (miljøstatus Miljødirektoratet).
- Mer avfall til gjenvinning, forsvarlig håndtering av farlig avfall og avfallsminimering.

3.3. Miljøtilstand (miljøkvalitet før inngrep)

Det finnes ingen naturkvaliteter i området som berøres av planlagte arbeider på Oslo S. Derfor er det heller ikke utført noen økologiske registreringer i området. Ingen åpne vannresipienter blir direkte påvirket. Det er ikke behov for særskilte tiltak for å sikre naturmiljø i anleggsområdet.

Det er imidlertid risiko for forurensningsspredning knyttet til anleggsgjennomføring. Dette kan gjelde forurenset vann som ledes i overvannsnett til Indre Oslofjord, forurenset masse som skal transporteres ut av anleggsområdet og avfall fra konstruksjoner som rives. Disse miljøutfordringene skal følges opp i senere miljøoppfølgingsplan.

3.4. Prosjekteiers miljøkrav og miljømål

Bane NORs miljømål og -krav slik de er beskrevet i Bane NORs styringssystem er lagt til grunn for utarbeidelse av miljøprogrammet.

Følgende styringsdokumenter hos Bane NOR kommer til anvendelse i dette prosjektet:

STY-604533	Ytre miljø - konsernprosedyre
STY-603344	Mal miljøprogram*
STY-603096	Mal miljøoppfølgingsprogram**
STY-605085	Sikkerhet-, kvalitet-, og miljøledelse i prosjektprosedyre
STY-602964	Håndtering av forurenset grunn ved bygge- og gravearbeider
STY-600993	Håndtering av impregneret trevirke
STY-601325	Håndtering av avfall
STY-601306	Instruks for tanklagring
STY-601734	Instruks for kjemikaliehåndtering

*Utgått. Er nå erstattet av ny mal STY-605261.

**Utgått og foreløpig ikke erstattet.

4. Miljøtemaer og deres relevans

4.1. Identifisering av relevante miljøtemaer

Relevante miljøtemaer for prosjektet «Oslo S Plattformer og personundergang»:

- Avfallshåndtering
- Massehåndtering
- Utslipp til vann, luft og grunn

- Støy og vibrasjoner
- Klimaavtrykk
- Landskap, by- og bygdeliv.
- Kulturminner – ikke relevant i dette prosjektet.
- Naturmiljø – ikke relevant i dette prosjektet.

4.2. Relevante lovkrav i dette prosjektet

Følgende miljølovkrav er spesielt viktige for dette prosjektet. Kravene skal hensyntas i de neste planfasene og skal legges til grunn under anleggsgjennomføringen. Opplistingen nedenfor er begrenset til lovkrav som er relevante for dette prosjektet.

- Forurensningsloven, kap. 7. Tilsyn med forurensninger og avfall.
- Avfallsforskriften stiller blant annet krav om at forurenset masse håndteres i henhold til forurensningsforskriften.
 - Håndtering av avfall fra konstruksjoner som rives blir spesielt viktig i dette prosjektet siden det antas at noen av konstruksjonene kan inneholde asbest. I detaljplanfasen skal det utføres miljøkartlegging av rivingsobjekter for å fastslå forurensningsgrad.
- Forurensningsforskriften.
 - Forurensningsforskriften beskriver blant annet håndtering av forurenset grunn og setter krav til utslipp av oljeholdig avløpsvann.
- Statlige retningslinjer for behandling av støy i arealplanleggingen (T-1442).
 - Veilederen legges til grunn for behandling av støy og vibrasjoner i anleggs- og driftsfase.
- Internkontrollforskriften om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (lov av 4. februar 1977 nr. 4 om arbeidsvern og arbeidsmiljø m.v.).
- Miljøinformasjonsloven.

5. Miljøkrav og miljømål for relevante miljøtemaer i prosjektet

5.1. Miljøkartlegging, miljøsaneringsbeskrivelse og avfallsplan

Miljøkrav

Alle relevante krav i byggteknisk forskrift (TEK 17), avfallsforskriften og Bane NORs STY-601325 Håndtering av avfall, skal ivaretas.

Miljømål

Sorteringsgraden av avfallet skal være minimum 80 vektprosent, jfr. krav om kildesortering i STY-601325 Håndtering av avfall.

Miljøsanering

Ved tiltaksgjennomføring kan det oppstå behov for riving av bygningselementer og konstruksjoner. For å kartlegge forekomster av farlig avfall skal det gjennomføres miljøkartlegging av alle objekter som skal rives. Miljøsaneringsrapporten skal gi anvisninger om videre disponering av rivingsavfallet.

Avfallsplan

Det skal lages en avfallsplan for prosjektet før anleggsstart. Entreprenør lager planen med basis i foreliggende materiale fra Bane NOR. Avfallsplanen skal bekrefte hvilken sorteringsgrad byggherre krever for avfall. Det blir spesielt mye avfall i tilknytning til fornyelse av tubene fra fordelingshall til plattformene. Deler av dette rivingsmaterialet kan inneholde stoffer som blir klassifisert som farlig avfall.

Det er ikke gjennomført noen fysiske undersøkelser av masser eller bygningselementer som skal rives.

5.2. Forurensset grunn - massehåndtering

I utgangspunktet skal det ikke graves i løsmasser i dette prosjektet. Men erfaringsmessig kan det oppstå behov for oppgraving underveis. Før, eller i tilknytning til, gravearbeider må det gjennomføres miljøtekniske grunnundersøkelser med prøvetaking og analyse. Det skal utarbeides en tiltaksplan for håndtering av oppgravde masser. Masser som eventuelt fraktes ut av anleggsområdet, skal leveres til godkjent mottak.

Miljøkrav

Alle relevante krav i forurensningsloven samt tilhørende forskrifter og veiledere skal ivaretas.

Tiltaksplan for forurensset grunn, samt føringer gitt i notater/rapporter fra eventuelle supplerende grunnundersøkelser, skal følges under anleggsarbeidene.

Miljømål

Tiltaket skal ikke medføre spredning av forurensning til tilgrensende områder (grunn eller vann).

5.3. Utslipp til vann, luft og grunn

Miljøkrav

All former for utslipp av anleggsvann skal følge kommunale og nasjonale krav. Dette kan innebære analyser av utslippsvann for godkjenning av myndigheter.

Miljømål

Anleggsgjennomføringen skal ikke medføre noen belastning på berørte resipienter. Om nødvendig må anleggsvann renses før utslipp.

I detaljplanfasen bør det avklares i hvilken grad anleggsgjennomføringen vil innebære utslipp av forurensset vann, og hvilke tillatelser som kreves. Hvis det er behov for utslippstillatelse fra

fylkesmannen, må søknad sendes i god tid. Forurensset anleggsvann må håndteres i tråd med kommunale krav før eventuelle påslipp til eksisterende ledningsnett. Øvrige utslipp til vann, luft og grunn blir nærmere beskrevet i miljøoppfølgingsplanen med tilhørende forslag til avbøtende tiltak.

5.4. Støy og vibrasjoner

Miljøkrav

Gjeldene lovverk og retningslinje for behandling av støy, T-1442 skal følges.

Miljømål

Unngå overskridelser av gjeldene støygrenser, samt sørge for at støy og vibrasjoner ikke er til unødvendig sjenanse for reisene og øvrige berørte.

Anleggsgjennomføringen vil utvilsomt medføre støy og vibrasjoner som kan være til sjenanse for reisende, personer som har arbeidsplass nær eller på stasjonen og beboere i nærheten. Det må gjennomføres støyberegninger som grunnlag for tiltak. Støy og vibrasjoner blir nærmere utredet i neste planfase. Resultatene blir innarbeidet i miljøoppfølgingsplanen.

5.5. Klimaavtrykk

Miljøkrav

Det skal foretas beregning av anleggets klimaavtrykk slik at eventuelle tiltak kan settes inn. Beregninger og anbefalinger utføres i neste planfase og resultatene innarbeides i miljøoppfølgingsplanen.

Miljømål

Redusere klimaavtrykket gjennom miljøvennlig materialbruk og gjennom riktig valg av anleggsmaskiner.

5.6. Landskap, by- og bygdeliv

Miljøkrav

Skilting og informasjon skal sikre tilfredsstillende ferdsel for reisende og ansatte.

Miljømål

Alle brukere av stasjonen skal kunne bevege seg effektivt og trygt i stasjonsområdet i anleggsperioden.

5.7. Behov for ytterligere miljøvurderinger/utredninger

Miljøvurderinger og -utredninger må gjennomføres i neste planfase og bør inngå i fra starten av arbeidet med detaljplan, og gjennom hele planfasen. Resultater innarbeides i miljøoppfølgingsplanen.

5.8. Endring av miljømålene

Det er ikke avdekket behov for å revidere miljømålene i denne fasen. Miljømålene må vurderes på nytt før neste planfase starter.

6. Referanser og vedlegg

Versjonsstyring og revisjoner

Første godkjennelse

Utarbeidelse og godkjenning av miljøprogram for Oslo S Plattformer og personundergang.
Prosjektnummer 224725

Dato:	Utarbeidet av:	Godkjent av:	Signatur:
00A - 11.06.2020	PKROSL/LAOM	OYJE	-
01A - 22.06.2020	PKROSL/LAOM	OYJE	-
02A – 03.08.2020	PKROSL/LAOM	OYJE	-
03A - 01.09.2020	PKROSL/LAOM	OYJE	-

Distribusjonsliste

Navn:	Stilling/rolle:	Virksomhet/enhet:
Hilde Gjellum	Prosjektleder	Bane NOR

Revisjoner

Dato:	Beskrivelse av endringer:	Utarbeidet av:	Godkjent av:
11.06.2020	00A - Første utgave	PKROSL/LAOM	OYJE
22.06.2020	01A – Oppdatert etter kommentar fra Bane NOR (4.1.6 er fjernet)	PKROSL/LAOM	OYJE
03.08.2020	02A – Oppdatert etter kommentarer fra Bane NOR (3.1, 3.2, 4.1.1, 4.1.2, 4.2 og 5 er revidert)	PKROSL/LAOM	OYJE
01.09.2020	03A – Oppdatert etter kommentar fra Bane NOR (3.4 er endret)	PKROSL/LAOM	OYJE